

освіти, але й науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники. Внаслідок цього слід врахувати положення ч. 1 ст. 56 Закону України «Про вищу освіту», відповідно до якого робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

На підставі вищенаведеного, пропонуємо частину 3 статті 91 Закону України «Про Національну поліцію» викласти в наступній редакції: «3. Тривалість робочого часу поліцейських становить 40 годин на тиждень. Для поліцейських, які проходять службу в структурних підрозділах центрального органу управління, територіальних органах, закладах, установах поліції, установлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями. Для поліцейських, які проходять службу (навчаються) в закладах (установах), а також закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, установлюється п'ятиденний або шестиденний робочий тиждень згідно з освітніми програмами, а також навчальними (робочими навчальними) планами (але не перевищуючи 40 годин на тиждень та 36 годин для науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти)».

Висновок. Пропоновані зміни до закону України «Про Національну поліцію» дозволять удосконалити механізм соціального захисту поліцейських, створити належні умови праці для особового складу, підвищити внутрішню мотивацію працівників при виконанні завдань із забезпечення публічної безпеки та порядку в державі, що, безумовно, позначиться на загальному рівні безпеки нашої держави та кожного громадянина країни.

Одержано 26.03.2019

УДК 349.2(477)

ОРЕСТ АНДРІЙОВИЧ БУДЬ,

ад'юнкта

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ»

Згідно із Законом України «Про Національну поліцію» поліцейські уповноважені застосовувати дії превентивного та примусового характеру в ході забезпечення публічної безпеки і порядку [1, ст. 29]. В цьому аспекті виникають ряд невирішених проблем, зокрема, існує на законодавчому рівні невизначеність прав і обов'язків поліцейських щодо застосування системи превентивних поліцейських заходів. До того ж недостатнє теоретичне вивчення та правова невизначеність загального змісту системи превентивних поліцейських заходів ускладнюють практичну ефективність їх застосування під час виконання поліцією правоохоронної функції держави.

Слід визнати, що термін «система» широко вживаний як у науці, так і в повсякденному житті. За термінологічним походженням поняття «система» (від давньогрецької «*συστήμα*» означає «ціле») є множиною взаємопов'язаних елементів, що взаємодіє з середовищем, як єдине ціле та відокремлена від нього. При цьому метою системи визнають її бажаний майбутній стан, а структурою системи – сукупність необхідних і достатніх для досягнення цілей зв'язків між її елементами [2, с. 243]. Загалом щодо визначення поняття «система», характеристики її змісту щодо застосування до поліцейських заходів на сьогодні у юридичній літературі існує багато поглядів. Незважаючи на це, у колі науковців відсутня усталена точка зору щодо загального визначення даної категорії. Найбільш прийнятною, на нашу думку, є точка зору О. М. Бандурки та А. М. Куліша, які розглядаючи поняття «система» з позиції діяльності правоохоронних органів, вважають, що важливим елементом (правоохоронної) системи є правоохоронні органи, які споріднені загальною метою, наділені відповідними завданнями і функціями, що полягають в забезпеченні законності і правопорядку у всіх сферах життєдіяльності держави. При цьому О. М. Бандурка вважає, що власно правове регулювання і є головним стабілізуючим і заспокійливим фактором життєдіяльності суспільства завдяки принципам демократії і справедливості [3, с. 92].

Не зважаючи на різність пропозицій та семантичну «гру словосполучень», усі вчені вказують на важливу ознаку сутності адміністративно-превентивних заходів: мають строго цільовий профілактичний характер і спрямовані на запобігання створення протиправних і інших, що представляють суспільну небезпеку, ситуацій. Підставою для їх застосування є не саме правопорушення, а настання особливих установлених законодавством умов, тобто вони мають строго цільовий профілактичний характер. Особливістю системи превентивних поліцейських заходів є, по перше, недопущення та попередження протиправної поведінки з боку конкретних осіб, які до такої поведінки схильні (раніше вже притягувалися до відповідальності за скоєння різних видів правопорушень (наприклад, відносно осіб, які стоять на профілактичному обліку за домашнє насильство)), а по друге – усунення причин, що сприяють скоєнню правопорушень та створенні умов і обставин, які виключають протиправну поведінку особи. Слід наголосити, що застосування превентивних заходів поліцією не є самоціллю, воно доповнює проведення виховних, інформаційних і роз'яснювальних заходів [4, с. 126–127].

Отже, спираючись на норми Закону України «Про Національну поліцію» та наукові концепції, а також враховуючи факт того, що система превентивних поліцейських заходів, які застосовуються підрозділами Національної поліції України, є надзвичайно складним і комплексним інститутом адміністративного права. Відповідно її слід визначати як сукупність адміністративно-правових засобів (прийомів) впливу морального, фізичного, організаційного та іншого характеру на суспільні відносини, що складаються в процесі виконавчо-розпорядчої діяльності органів Національної поліції України, і які дозволяють виявляти і не допускати правопорушення, забезпечувати правопорядок за різних обставин, реалізація яких можлива виключно у межах та на підставі Закону України «Про Національну поліцію», інших законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів України (у тому числі відомих нормативних актів України), за допомогою яких в процесі виконання покладених на поліцію повноважень можливо настання бажаного результату поліцейської діяльності – охорона прав і свобод людини, забезпечення публічної безпеки і порядку, протидія злочинності.

У свою чергу характерними рисами системи адміністративно-превентивних поліцейських заходів визначимо такі: 1) вони проводяться лише уповноваженим на те державним органом – Національною поліцією; 2) у більшості випадків передбачають обмеження певних прав і свобод людей та організацій у встановлених законом випадках; 3) завжди здійснюється з метою правового виховання громадськості, профілактичного контролю за дотриманням вимог законів та інших правових норм, попередження правопорушень у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку.

Зауважимо, що класифікація системи адміністративних превентивних поліцейських заходів є умовною [5, с. 45]. Так, залежно від цільового призначення того чи іншого виду поліцейського заходу їх можна поділити на профілактичні (попереджувальні), охоронні, регулятивні і інформаційні. Залежно від мети застосування превентивні поліцейські заходи, які застосовуються поліцією, можна поділити на дві групи: 1) заходи, які застосовуються для попередження чи виявлення конкретних правопорушень або правопорушень з боку конкретних осіб; 2) заходи, які застосовуються для забезпечення публічної безпеки і порядку за різних надзвичайних обставин. Залежно від характеру превентивного впливу вказані поліцейські заходи класифікуються на такі види: особистісні, організаційні і майнові; виходячи зі строків реалізації – ті, що реалізуються шляхом виконання якихось разових дій, і ті, що застосовуються на певний строк, встановлений чинним законодавством. При цьому системі превентивних поліцейських заходів в юридичному аспекті притаманні такі особливості, як: а) цілеспрямований характер щодо надання поліцейських послуг (регулює і впорядковує суспільні відносини за допомогою адміністративно-правових норм [6, с. 72]); б) наявність певного предмету і сфери правового впливу; в) здійснення превентивних дій за допомогою адміністративно-правових заходів профілактичного характеру спрямоване на досягнення загальної мети усієї поліцейської діяльності – недопущення скоєння правопорушень, підтримання публічної безпеки і порядку, захист прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидія злочинності; г) невід'ємним зв'язуючим компонентом реалізації превентивних поліцейських заходів є наявність державного органу, наділеного владними повноваженнями застосовувати превентивні заходи – Національна поліція; г) вимагають певної організації (можуть одночасно застосовуватися декілька превентивних заходів) та упорядкованості дій, адже передують застосуванню більш суворішим адміністративним заходам; д) носять профілактичний і попереджувальний характер; е) чітка правова регламентація діяльності поліції (виникнення певних прав і обов'язків, порядку реалізації) в процесі застосування того чи іншого превентивного заходу.

Висновок. Отже, зважаючи на сучасний етап реформування системи МВС України, вважаємо, що існування дієвої правової системи превентивних поліцейських заходів сприяє забезпеченню поліцією належної реалізації правоохоронної функції держави, здійсненню ефективного впливу на суспільні відносини, які виникають у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку в Україні. При цьому система адміністративно-превентивних заходів, які застосовуються поліцією, як у міжнародній практиці та законодавстві, так і у українському законодавству спрямовані на запобігання протиправних і інших, що представляють суспільну небезпеку, дій.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Новий тлумачний словник української мови : у 3 т. / уклад. В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. Київ : Аконті, 2001. Т. 3: Р–Я. 986 с.
3. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Золота миля, 2011. 584 с.
4. Закон України «Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка. Харків, 2016. 408 с.
5. Подоляка А. М. Вплив профілактики адміністративних правопорушень на виникнення конфліктних проваджень. *Європейські перспективи*. 2013. № 10. С. 41–47.
6. Ластович Д. М. Поняття адміністративно-правового статусу поліції як суб'єкта надання поліцейських послуг. *Наше право*. 2015. № 6. С. 71–75.

Одержано 27.03.2019

УДК 351.741(477)+351.741(73)

ІРИНА ЛЕОНТІЙВНА БУЛИК,

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ);*

ДМИТРО ІГОРОВИЧ ПОДАКІН,

*студент 3 курсу Національно-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ)*

МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ ТА США

На сьогоднішній день організація діяльності поліції в Україні регулюється Конституцією України, Кодексом України про адміністративні правопорушення в редакції від 07.02.2019, Кримінальним кодексом України в редакції від 26.02.2019, Кримінально-процесуальним кодексом України в редакції від 11.01.2019, Законом України «Про Національну поліцію» в редакції від 01.01.2019, іншими законами, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, а також актами Кабінету Міністрів України.

Взагалі, правовий статус Національної поліції України визначається Законом України «Про Національну поліцію», який зазначає, що Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1]. Крім того, у ст. 222 Кодексу України про адміністративні правопорушення вказаний перелік адміністративних правопорушень, які можуть розглядатися Національною поліцією [2]. Тому проаналізувавши вищезазначене, можна виокремити головні завдання Національної поліції України, а саме:

- 1) вона забезпечує публічну безпеку і порядок;
- 2) цей орган здійснює свої повноваження у сфері охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидіє злочинності.

Також Закон України «Про Національну поліцію» визначає загальну систему поліції, яку складають: